ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 66.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, *26-го Августа.* — 1847 — *Wilno.* WTOREK, *26-go Sierpnia.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 20-го Августа.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 31-го Іюля, Ординарный Профессоръ Императорскаго Университета Св. Владиміра, Статскій Совѣтникъ *Траутфеттеръ*, утвержденъ Ректоромъ того же Университета.

— Такимъ же Приказомъ, 5-го Августа, назначены: Непремѣнными Членами Приказовъ Общественнаго Призрѣнія: Курскаго, Непремѣнный Членъ Виленскаго Приказа, Коллежскій Ассессоръ *Метелицынъ*, и Виленскаго, состоящій при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, Коллежскій Совѣтникъ *Бѣлецкій*.

Извѣстія съ Кавказа.

Намъ пишутъ изъ дѣйствующаго отряда въ Дагестанѣ, что во время движенія отъ Гергебиля въ Ходжалъ-Махи, *Шамиль*, который во все время съ высоты горъ смотрѣлъ на всѣ наши дѣйствія, но не смѣлъ ничего предпринять, чтобъ насъ безпокоить, послалъ наконецъ нѣсколько сотъ человѣкъ, которые съ частью гарнизона Гергебиля аттаковали отрядъ Генералъ-Лейтенанта Князя *Аргутинскаго*, прикрывавшаго движеніе всего отряда. Покушеніе сіе непріятелю дорого стоило. Князь *Аргутинскій*, заманивъ его въ удобное мѣсто, между его лѣвымъ флангомъ и Казикумыхскимъ Койсу, внезапно поворотилъ два баталіона и часть милиціи прямо на непріятеля. 1-й баталіонъ Мингрельскаго Егерскаго полка, поддержанный 1 баталіономъ Эриванскаго Карабинернаго полка, бросился въ штыки, а милиція въ шашки. Непріятель не устоялъ ни минуты и старался спастись чрезъ рѣку, въ которой многіе утонули. На мѣстѣ осталось много тѣлъ въ полномъ вооруженіи и охотники Мингрельскаго баталіона захватили одинъ значекъ. Другіе два значка въ виду всего отряда унесены водою вмѣстѣ съ тѣлами убитыхъ или раненыхъ своихъ всадниковъ.

Отрядъ Генералъ-Лейтенанта Князя *Бебутова* занимается укрѣпленіемъ д. Ходжалъ-Махи. Войска расположились на высокихъ мѣстахъ и холера совершенно ослабла. Главнокомандующій пошелъ съ Самурскимъ отрядомъ на Турчи-Дагъ, выбирая путь по мѣстамъ возвышеннымъ и здоровымъ, дабы при малыхъ переходахъ войска могли отдохнуть и вмѣстѣ съ тѣмъ избавиться отъ болѣзни. 15 Іюня, въ лагерѣ между деревнями Улучуръ и Кумухомъ, въ первый разъ во всемъ отрядѣ, въ продолженіи сутокъ не

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 20-go Sierpnia.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 31-go Lipca, Zwyczajny Professor Cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza, Radzca Stanu *Trautfetter*, utwierdzony Rektorem tegoż Uniwersytetu.

— Przez takiż Rozkaz, 5-go Sierpnia, zostali mianowani Ciągłymi Członkami Urzędów Powszechnego Opatrzenia: Kurskiego, Ciągły Członek Wileńskiego Urzędu, Kollegialny Assesor *Metelicyn*, i Wileńskiego, liczący się przy Ministeryum Spraw Wewnętrznych, Radzca Kollegialny *Bielecki*.

Wiadomości z Kaukazu.

Od wojska działającego w Dagestanie mamy wiadomość, że w czasie marszu od Hergebilu do Chodżał-Machi, *Szamil*, ciągle śledząc z wierzchołka gór wszystkie nasze obroty, lecz nie śmiejąc nic przeciwko nam przedsięwziąć, wysłał nareszcie kilkuset ludzi, którzy, z częścią załogi Hergebilskiéj, attakowali oddział Jenerał-Porucznika Xięcia *Argutińskiego*, osłaniający poruszenie całego wojska. Zamach ten drogo przypłacił nieprzyjaciel. Xiążę *Argutiński*, zwabiwszy go w dogodne miejsce, pomiędzy lewém jego skrzydłem a Kazikumychskim Kojsu, zwrócił nagle dwa bataliony i część milicyi wprost na nieprzyjaciela. 1 szy batalion półku Mingrelskiego Strzelców, przy pomocy 1-go batalionu półku Erywańskiego karabinierów, uderzył na bagnety, a milicya z pałaszami w ręku. Nieprzyjaciel, nie opierając się ani chwili, chciał ratować się przeprawą przez rzekę; lecz wielu w niéj utonęło. Na miejscu pozostało wiele trupów, w zupełnem uzbrojeniu, a ochotnicy batalionu Mingrelskiego zdobyli jedno znamię. Dwa, inne znamiona, w oczach całego oddziału uniosła woda, wraz z trupami lub ranionymi nieprzyjaciółmi.

Oddział Jenerał-Porucznika Xięcia *Bebutowa* zajmuje się ufortyfikowaniem wsi Chodżał Machi. Wojska rozłożyły się na wzgórzach, i cholera zupełnie zwolniała. Głównodowodzący udał się z oddziałem Samurskim do Turczy-Dahu, obierając drogę przez miejsca wzgórzyste i zdrowe, aby, przy powolnym marszu, mogły wojska wypocząć i zarazem uniknąć chorob. Dnia 15 go Czerwca, w obozie, pomiędzy wsiami Ułuczur i Kumuchą, po raz piérwszy w całym oddziale nie zdarzył się w ciągu doby ani jeden przypadek, któryby za zupełnie

было ни одного совершенно признаннаго холернаго случая. Въ семъ же лагерѣ, присутствіе войскъ дало случай рѣшить самымъ удовлетворительнымъ образомъ важный вопросъ о существованіи въ здѣшнихъ мѣстахъ каменнаго угля. Профессоръ *Абихъ*, посланный для того изъ Тифлиса еще въ Апрѣлѣ мѣсяцѣ, нашелъ вѣрные признаки его и лично донесъ о томъ Г. Главнокомандующему въ Ходжалъ-Махи. 14 Іюня, произведены работы командами изъ всѣхъ баталіоновъ, добыто нѣсколько сотъ пудовъ разныхъ качествъ совершенно употребительнаго угля, изъ котораго нѣкоторая часть, по мнѣнію Г-на *Абиха*, подходитъ къ антрациту. Открытіе сіе будетъ имѣть самыя важныя послѣдствія для защиты и спокойствія этого края, ибо по сію пору, совершенный недостатокъ въ топливѣ необходимо удалялъ всѣ наши резервы на всю зиму и оставлялъ какъ Цудахаръ и Акушу, такъ и все Казикумыхское Ханство въ опасности отъ непріятельскихъ набѣговъ и покушеній.

choleryczny uznano. W tymże obozie, obecność wojsk dozwoliła rozwiązać, w sposób najpożądańszy, ważną kwestyą o znajdowaniu się w tych miejscach węgla kopalnego. Professor *Abich*, wysłany w tym celu z Tiflisu, jeszcze w Kwietniu, znalazł niewątpliwe jego ślady, i osobiście doniósł o tém P. Głównodowodzącemu w Chodżał-Machi. Dnia 14 Czerwca, użyci do roboty żołnierze, wybrani ze wszystkich batalionów, dobyli kilkaset pudów rożnego gatunku, przydatnego do użycia węgla, który w niejakiéj części, zdaniem P. Abicha, zbliża się do antracitu. Odkrycie to będzie miało najważniejsze następstwa dla obrony i spokojności tego kraju; gdyż dotychczas, zupełny brak opału, oddalał wszystkie nasze rezerwy na całą zimę, i wystawiał, tak Cudachar i Akuszę, jako też i całe Kazikumychskie chaństwo, na niebezpieczeństwo od napadów i zamachów nieprzyjaciela.

Варшава, 13 (25) *Августа.*

Его Свѣтлость Намѣстникъ Царства, Г. Генералъ-Фельдмаршалъ Князь Варшавскій, сегодня утромъ, возвратился въ Варшаву, изъ поѣздки въ Гомель.

Warszawa, 13 (25) *sierpnia.*

J. O. Xiążę Warszawski, Jenerał-Feldmarszałek, Namiestnik Królestwa, powrócił dnia dzisiejszego, rano, z Homla do Warszawy.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 10 *Августа.*

4 полкъ шволежеровъ, называемый: „Герцогъ Виндишгрецъ", баталіонъ варадинской стражи и баталіонъ варадинскаго Георгіевскаго полка, получили въ Белловарѣ повелѣніе отправиться въ Италію. Эскадронъ 3 уланскаго полка, расположенный въ Кермондѣ въ Венгріи, отправится въ эрцгерцогство. Другой полкъ кавалеріи получилъ повелѣніе быть въ готовности къ походу, вѣрно тоже въ Италію.

— По статистическимъ свѣдѣніямъ австрійскаго государства, составленнымъ въ 1843 году Надворнымъ Совѣтникомъ Чернигомъ, народонаселеніе всего государства въ этомъ году простиралось до 36,098,330 чел.; въ томъ числѣ считалось войска, 504,938 чел. Если сравнить народонаселеніе 1843 съ народонаселеніемъ 1840 года, то выйдетъ, что въ продолженіе этихъ трехъ лѣтъ народонаселеніе увеличилось 299 проц. Самое значительное увеличеніе числа жителей было въ Галиціи, а самое малое за рѣкою Эннсъ. Народонаселеніе въ Вѣнѣ простиралось за 400,000 т.

— Въ послѣднихъ числахъ Іюля мѣсяца, въ Ишлѣ скончался сынъ еврейскаго банкира Монтефіори.

Лембергъ, 5 *Августа.*

Гр. Францъ Стадіонъ, вступилъ 3 с. м. въ свою трудную должность. Надобно надѣяться, что этотъ извѣстный государственный мужъ съ особенною дѣятельностію займется облегченіемъ страданій Галиціи. Новый губернаторъ немедленно учредилъ полицейскихъ коммиссаровъ и назначилъ имъ въ помощь охранную стражу.

Грецъ, 18 *Августа.*

Императоръ и Императрица отправились вчера изъ Шенбрунна въ Стирію въ 9 часовъ утра, а сюда прибыли, въ вожделѣнномъ здравіи, въ 8 часовъ вечера по желѣзной дорогѣ.

Франція.

Парижъ, 16 *Августа.*

Принцъ Жуэнвильскій прибылъ, 11 с. м., въ Тулонъ и тотчасъ отправился въ дальнѣйшій путь, въ Парижъ. Хотя состояніе здоровья Его Высочества не возбуждаетъ никакого опасенія, однако требуетъ леченія. Поэтому Король прислалъ въ Тулонъ лейбъ-медика своего, барона Пакье, съ тѣмъ, чтобы онъ находился при Его Высочествѣ во все время путешествія. Въ *Tulonnais* сообщаютъ, что принцъ Жуэнвильскій сдалъ команду надъ флотомъ.

— Въ послѣднее засѣданіе совѣта министровъ разсматриваемы были весьма важныя дѣла, и нѣсколько лицъ назначены для исправленія должностей префектовъ и казначеевъ департаментовъ. Г-нъ Гизо поѣхалъ въ деревню на три недѣли; однако въ продолженіе этого времени онъ нѣсколько разъ посѣтитъ замокъ Э и будетъ управлять ввѣреннымъ ему министерствомъ.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 10 *sierpnia.*

4 półk szwoleżerów, zwany: „Xiąże Windischgraetz", batalion straży Waradyńskiéj i batalion Waradyńskiego półku św. Jerzego, otrzymały w Bellowar rozkaz ruszenia do Włoch. Szwadron trzeciego półku ułanów, stojący w Koermond w Węgrzech, ma się udać do Arcyxięstwa. Inny półk jazdy otrzymał rozkaz być gotowym do pochodu, zapewne także do Włoch.

— Według statystycznych tabelli monarchii Austryackiéj, ułożonych na rok 1843 przez Radzcę Nadwornego Czörnigg, ludność całego państwa wynosiła w pomienionym roku 36,098,330 dusz; w téj liczbie wojska 504,938 ludzi. Jeżeli porównamy liczbę ludności z roku 1843 z ludnością roku 1840, okaże się, że przez te trzy lata ludność powiększyła się o 299 proc., największe pomnożenie się ludności było w Galicyi, a najmniejsze za rzeką Enns. Ludność w Wiedniu przechodziła 400,000 dusz.

— W ostatnich dniach lipca, umarł w Ischl syn izraelickiego bankiera Montefiore, z Londynu.

Lwów, 5 *sierpnia.*

Hr. Franciszek Stadion, rozpoczął 3-go b. m. swoje trudne urzędowanie. Spodziewać się należy, że ten znakomity mąż stanu zajmie się czynnie ukojeniem cierpień Galicyi. Nowy Gubernator ustanowił natychmiast w każdym obwodzie kommissarzy policyi, i dał im ku pomocy, nowo przez się urządzoną straż bezpieczeństwa.

Grätz, 18 *sierpnia.*

Cesarz, wyjechawszy wczoraj z Schönbrunn do Styryi, z dostojną swoją małżonką o godzinie 9-éj rano, stanął tu w pożądanem zdrowiu o 8-éj wieczorem. Podróż odbywał Monarcha drogą żelazną.

Francya.

Paryż, 16 *sierpnia.*

Xiążę Joinville wylądował w Tulonie d. 11 i natychmiast udał się w dalszą podróż do Paryża. Lubo stan zdrowia Xięcia nie jest zatrważający, wymaga jednakże starań, i dla tego Król wysłał swego przybocznego lekarza, Barona Pasquier, do Tulonu, aby tam Xięcia przyjął i w podróży mu towarzyszył. *Toulonnais* donosi także, iż Xiążę złożył dowództwo nad flotą.

— Na ostatniéj radzie Ministrów roztrząsano przedmioty nader wielkiéj wagi, a między innemi mianowano kilku Prefektów i poborców Jeneralnych. P. Guizot wjechał na wieś na trzy tygodnie; jednakże w tym czasie będzie kilkakrotnie w zamku Eu, i wydziałem swoim zarządzać nie przestanie.

— Въ послѣднемъ номерѣ алжирской газеты Акбаръ обнародовано назначеніе герцога Омальскаго генерал-губернаторомъ Алжиріи. Въ томъ же журналѣ утверждаютъ, что герцогъ вступитъ въ исправленіе должности до 1 го Сентября, и что въ управленіи сей провинціи произойдутъ большія измѣненія.

— Въ *Observateur Rhénan* сообщаютъ слѣдующее письмо изъ Парижа, отъ 7-го Августа: „Въ нашихъ дипломатическихъ кругахъ много толкуютъ о конференціи, происходившей на сихъ дняхъ между Г. Гизо и Австрійскимъ Посломъ. Г. Гизо протестовалъ, въ слѣдствіе депешей, полученныхъ имъ отъ Графа Росси, противъ увеличенія австрійскаго гарнизона въ Феррарѣ, на что графъ Аппони, какъ говорятъ, спокойно отвѣчалъ, что со времени назначенія французскаго вице-консула въ Феррарѣ, жители этого города возъимѣли мысль навсегда изгнать оттуда австрійскій гарнизонъ, но что Австрія сумѣетъ поддержать, съ оружіемъ въ рукахъ, право, обезпеченное за нею всѣми европейскими великими державами въ Вѣнскомъ окончательномъ актѣ. Графъ Аппони формально отрицалъ намѣреніе Австріи занять Римскія легаціи, и Г. Гизо объявилъ, что онъ доволенъ этими объясненіями.“

— Французскій посланникъ при швейцарскомъ союзѣ, г-нъ Буа-Леконтъ, просилъ объ отозваніи его, по случаю встрѣчаемыхъ имъ по должности затрудненій.

— Король приказалъ помѣстить во дворцѣ портретъ Пія IX, написанный, по его заказу, въ Римѣ, Испанскимъ живописцемъ.

— Въ *Constitutionnel* пишутъ, что правительство учредило комитетъ, который будетъ отправленъ въ Австрію и Россію, для осмотра военныхъ поселеній и представленія отчета о нихъ устройствѣ.

— Въ *National* обращаютъ вниманіе на то, что между объявленіями въ *Journal des Débats* напечатано слѣдующее извѣщеніе: „Въ Верхне-Рейнскомъ департаментѣ продается имѣніе, доставляющее чистаго дохода въ годъ 4 проц., какъ это видно изъ подлинныхъ арендныхъ договоровъ. Покупщикъ можетъ съ достовѣрностію положиться на то, что будетъ избранъ въ депутаты, если только пожелаетъ.“ Слѣдовательно званіе депутата, говорятъ въ *National*, предлагается въ видѣ прибавленія къ 4-мъ проц. Увеличена стоимость капитала! Мы благодарили жур. *des Débats*, присовокупляютъ въ этомъ же журналѣ, что это извѣщеніе напечатано въ томъ же самомъ номерѣ, въ которомъ онъ возстаетъ противъ реформы выборовъ. Нельзя не умѣстнѣе подшутить надъ самимъ собою.“ Въ *Galignanis Messenger* дѣлаютъ замѣчаніе, что редакторы *Jour. des Déb.* обыкновенно не пересматриваютъ помѣщаемыхъ въ немъ объявленій.

— Въ *Gazette de France* исчисляютъ, что во Франціи находится 10,499,461 такихъ жителей, кои уплачивая отъ 1 до 199 фр. постояннаго налога, вносятъ въ государственную казну сумму въ 206 милліоновъ фр., не имѣя права назначить ни одного представителя въ законодательныя палаты.

— Военный судъ перваго военнаго округа утвердилъ приговоръ по дѣлу, относительно злоупотребленій по госпиталю, въ *Gross Caillou*; главный виновникъ сихъ злоупотребленій Г. Лагранжъ приговоренъ къ лишенію военныхъ чиновъ и пяти-лѣтнему заключенію.

— Въ здѣшнемъ почтамтѣ сдѣлана третьяго дня покража на значительную сумму; пропалъ пакетъ съ 50 банковыми билетами на 50,000 фр., присланный изъ города Шатору въ парижскій банкъ. Покража сія сдѣлана въ отдѣленіи приходящихъ писемъ.

18 Августа.

Теперъ уже съ достовѣрностію извѣстно, что герцогиня Монпансье беременна; слышно также, что дворъ и министры занимались разсмотрѣніемъ вопросовъ, порождаемыхъ этимъ обстоятельствомъ. По прежнимъ испанскимъ законамъ, принцессы, желающія сохранить права свои на престолонаслѣдіе, должны разрѣшаться отъ бремени въ Испаніи; это побудитъ герцогиню Монпансье отправиться на Пиринейскій полуостровъ. Законъ сей, кажется, отмѣненъ позднѣйшимъ постановленіемъ; но подлинникъ онаго утраченъ, и даже Королева Христина не могла доставить точныхъ по сему предмету свѣдѣній. Г. Гизо желалъ бы отклонить эту поѣздку, могущую возбудить недовѣрчивость Англіи.

— Вчера разнесся слухъ, что Королева Христина и правительство наше получили неблагопріятныя из-

— Gazeta Algierska *Akhbar* ogłosiła w ostatnim swoim numerze mianowanie Xięcia Aumale Jeneralnym Gubernatorem Algieryi. Tenże sam dziennik utrzymuje, że Xiążę obejmie swoję posadę przed 1-m września, tudzież, że w administracyi téj prowincyi zajdą wielkie zmiany.

— W *Observateur Rhénan* czytamy następujący list z Paryża, pod d. 7 sierpnia: „W naszych dyplomatycznych towarzystwach wiele rozprawiają o konferencyi, która się odbyła w tych dniach między P. Guizot i Posłem Austryackim. P. Guizot protestował, w skutek depeszy, otrzymanych od Hr. Rossi, przeciwko wzmocnieniu Austryackiéj załogi w Ferrarze, na co Hr. Appony, jak mówią, spokojnie odpowiedział, że od czasu mianowania francuzkiego Wice-Konsula w Ferrarze, mieszkańcy tego miasta powzięli zamiar wygnania na zawsze ztamtąd załogi Austryackiéj, ale że Austrya potrafi utrzymać, z bronią w ręku, prawo, zapewnione jéj przez wszystkie Europejskie wielkie mocarstwa, mocą dodatkowego aktu Wiedeńskiego. Przytém Hr. Appony formalnie zaprzeczył, jakoby Austrya miała zamiar opanowania Rzymskich legacyi, na co P. Guizot oświadczył, że przestaje na tych objaśnieniach.

— Poseł francuzki przy Związku Szwajcarskim, P. Bois le Comte; prosił o odwołanie, z powodu zaszłych trudności w pełnieniu obowiązków.

— Król kazał umieścić w zamku wizerunek Piusa IX-go, malowany z jego rozkazu w Rzymie, przez jednego artystę hiszpańskiego.

— *Constitutionnel* donosi, że rząd mianował kommissyą, która ma być wysłana do Austryi i Rossyi, dla zwiedzenia osad wojskowych i zdania sprawy o ich urządzeniu.

— *National* zwraca uwagę, że pomiędzy obwieszczeniami w *Journal des Débats*, znajduje się następujące zawiadomienie: „Są do sprzedania dobra w departamencie Wyższego Renu, które przynoszą 4 proc. czystego dochodu, jak się to okazuje z autentycznych dzierżawnych kontraktów. Kupujący może z pewnością na to liczyć, że zostanie Deputowanym, jeżeliby tego sobie życzył.“ A zatém mandat Deputowanego, mówi *National*, jest jako dodatek do 4 proc. Podniesiona wartość kapitału! Dziękujemy dz. *des Débats*, dodaje tenże dziennik, że to obwieszczenie właśnie w tym samym dniu zamieścił, gdy powstaje przeciw reformie wyborów. Niepodobna sobie samemu gorszego wypłatać figla.“ — *Galignanis Messenger* zwraca uwagę, że Redaktorowie dziennika *des Débats* nie zwykli przeglądać umieszczanych w nim ogłoszeń.

— *Gazette de France* oblicza, że we Francyi znajduje się 10,499,461 mieszkańców, którzy płacąc od 1 do 199 fr. stałego podatku, składają do kass publicznych summę 206 milionów fr. nie mogąc posłać ani jednego reprezentanta do Izb prawodawczych.

— Sąd wojenny piérwszego wojskowego okręgu wydał wyrok dotyczący nadużyć, popełnionych w szpitalu wojskowym w Gross Caillou, i głównie winnego P. Lagrange, skazał zaocznie na 5 lat ciężkiego więzienia i na degredacyą wojskową.

— Onegdaj popełnio znaczną kradzież na poczcie, zginął bowiem pakiet obejmujący w 50 notach bankowych 50,000 franków, które bank miasta Chateauroux Paryzkiemu przesyłał. Kradzież ta popełnioną została w biurze przychodzących listów.

Dnia 18 sierpnia.

Słychać teraz za rzecz pewną, że Xiężna Montpensier jest przy nadziei, tudzież, że i dwór i gabinet zajmowali się nader żywo kwestyą, ściągającą się do tego wypadku. Dawne hiszpańskie prawo opiewa, że Infantki, chcące zachować swe prawa do następstwa tronu, powinny odbywać połóg w Hiszpanii, co zmusi Xiężnę do odbycia podróży za Pireneje. Wprawdzie zdaje się, że późniejsze postanowienie zniosło to prawo, ale oryginał tegoż zaginął, a nawet i Królowa Krystyna nie może dać w tym przedmiocie dokładnego objaśnienia. P. Guizot chciałby uwolnić Xiężnę od téj podróży, która mogłaby obudzić nieufność Anglii.

— Wczoraj rozeszła się pogłoska, że i Królowa Krystyna i rząd francuzki otrzymali niepokojące wiadomości

вѣстія изъ Мадрита; Королева Изабелла намѣрена была оставить сію столицу и пріѣхать въ Парижъ.

— Герцогъ Омальскій отправится въ Алжиръ 1-го Сентября Говорятъ, что ему предоставлено будетъ названіе не вице-Короля, но только алжирскаго генерал-губернатора. Герцогъ въ послѣдніе дни занимался ежедневно по нѣсколько часовъ съ военнымъ министромъ. Герцогъ желаетъ имѣть всѣ нужныя свѣдѣнія объ Алжиріи.

— Въ *Echo d'Oran* пишутъ: „Съ границъ не получено въ послѣднее время никакихъ извѣстій; кажется, что Абд-эль-Кадеръ совершенно спокойно смотритъ на экспедицію Марокканскаго Султана, который, хотя и прибылъ въ Фецъ, но слишкомъ долго собирается и ничего не предпринимаетъ. Слышно даже, что эмиръ былъ недавно въ окрестностяхъ Малуи, съ тою цѣлію, чтобы привлечь на свою сторону племя Бени-Снассеновъ.“

— Состояніе здоровья Г. Теста поправилось. Пеллапра, находящійся нынѣ въ Гарлемѣ, опасно заболѣлъ.

— Слухъ объ ужасномъ злодѣяніи распространяется сегодня по всему Парижу. Герцогиня Шуазель-Праленъ, дочь маршала Себастіани, мать девятерыхъ дѣтей, прибывъ вчера съ мужемъ въ домъ своего отца, на улицѣ *St. Honoré*, съ намѣреніемъ присутствовать при раздачѣ наградъ въ одномъ изъ учебныхъ заведеній, въ коемъ находится нѣсколько ея сыновей, сегодня по утру найдена была умерщвленною въ своей постелѣ. Убійца не сдѣлалъ покражи; всѣ теряются въ догадкахъ на счетъ виновника и причины злодѣянія, тѣмъ болѣе, что герцогиня по своимъ добродѣтелямъ и качествамъ пользовалась общимъ уваженіемъ и любовію. Ей было около 40 лѣтъ отъ роду. Королевскій прокуроръ и полицейскіе чиновники тотчасъ отправились въ домъ Себастіани, для строгаго изслѣдованія сего происшествія.

19 Августа.

Принцъ Жуэнвильскій прибылъ въ Парижъ вчера вечеромъ, по желѣзной Орлеанской дорогѣ. Командованіе флотомъ на Средиземномъ морѣ, принцъ сдалъ контр-адмиралу Трегуару. Флотъ этотъ находился 9 с. м. въ Неаполитанской гавани, и ничего не зналъ о дальнѣйшемъ своемъ предназначеніи. Два линѣйныя корабля *Jupiter* и *Jena* и фрегатъ *Magellan* отдѣлены отъ сего флота и, какъ извѣстно, вышли въ Тунисъ.

— Во всѣхъ журналахъ пишутъ объ умерщвленіи герцогини Шуазель-Праленъ. Сегодня, съ 7 часовъ утра до 5 по полудни продолжались въ ея домѣ допросы, но убійца еще не открытъ. Въ Мониторѣ пишутъ, что герцогъ и герцогиня Праленъ прибыли во Вторникъ вечеромъ съ минеральныхъ водъ, и намѣревались, предъ выѣздомъ въ деревню, нѣсколько дней пробыть въ Парижѣ. Такъ какъ они давно уже не были въ столицѣ, то позволили своимъ слугамъ отправиться къ своимъ роднымъ въ городъ и тамъ ночевать; при себѣ же оставили только троихъ. Герцогъ и герцогиня, посѣтили дѣтей, отправились въ свои отдѣльные покои и довольно рано легли въ постели На другой день, въ 5 часовъ утра, горничная герцогини проснулась отъ сильнаго звона въ колокольчикъ, и вскочивъ съ постели, побѣжала въ комнату своей госпожи; но нашла дверь запертою изнутри; но когда прибывшіе на помощь люди выломали дверь, герцогиню нашли уже умирающею, а вскорѣ потомъ она умерла. Кровь на стѣнѣ, разбитый фарфоръ и опрокинутый столикъ доказываютъ, что между герцогинею и ея убійцею была отчаянная борьба. На крикъ слугъ прибылъ герцогъ, и началъ обнимать тѣло своей супруги. Послали за врачами, но раны на шеѣ были такъ глубоки, что пособіе ихъ было безполезно.

— Въ другомъ журналѣ между прочимъ сказано: Ужасное убійство, покрыто еще мракомъ, покрайней мѣрѣ для большинства публики; но самые гнусные слухи носятся по сему дѣлу, которое, какъ утверждаютъ, произведетъ немедленное созваніе суда перовъ. Достовѣрно только то, что мужъ герцогини, герцогъ Шуазель-Праленъ, перъ Франціи, по повелѣнію генерал-прокурора, Г. Делангль, и слѣдственнаго судьи Леганиде, арестованъ и содержится подъ строгимъ присмотромъ въ собственной его квартирѣ. Та же участь постигла и значительнѣйшую часть служителей. Тысячи бѣдныхъ, которыя умерщвленную герцогиню почитали своимъ ангеломъ-утѣшителемъ, оплакиваютъ эту чувствительную потерю. Многочисленныя толпы

z Madrytu; Królowa Izabella miała zamiar opuścić Madryt i zjechać do Paryża.

— Odjazd Xięcia Aumale do Algieryi oznaczony jest na dzień 1 września. Mówią, że nie będzie miał tytułu Wice-Króla, ale tylko Jeneralnego Gubernatora Algieryi. Xiążę ostatnich dni pracował codziennie po kilka godzin z Ministrem wojny. Xiążę pragnie nabyć wszelkich wiadomości o wszystkiém, co się dotyczy Algieryi.

— Czytamy w *Echo d'Oran*: „W ostatnich dniach nie otrzymaliśmy żadnéj pewnéj wiadomości od granic; zdaje się jednak, że Abd-el-Kader zupełnie spokojnėm okiem patrzy na wyprawę Cesarza Marokańskiego, który wprawdzie przybył do Fezu, lecz czyni długie przygotowania, i nic stanowczego nie przedsiębierze. Emir miał nawet niedawno dotrzéć do Malui, w celu pozyskania sobie plemienia Beni-Snassen.“

— Zdrowie P. Teste polepszyło się od tygodnia; natomiast zachorował śmiertelnie Pellapra, znajdujący się obecnie w Harlem.

— Wieść o okropnéj zbrodni napełnia dziś cały Paryż. Xiężna Choiseul Praslin, córka Marszałka Sebastiani, matka dziewięciorga dzieci, przybywszy wczoraj z mężem do pałacu swojego ojca, przy ulicy St. Honoré, aby bydź obecną przy rozdawaniu nagród w jednym zakładzie naukowym, gdzie się znajduje kilku jéj synów, znaleziona została dziś rano, zamordowaną w swém łóżku. Morderca nie popełnił żadnéj kradzieży; wszyscy gubią się w domysłach względem sprawcy i powodu zbrodni; tém bardziéj, że Xiężna dla cnót swoich i zalet towarzyskich, posiadała ogólny szacunek i miłość. Wiek jéj był około lat 40. Królewski Prokurator i władze policyjne udały się natychmiast do pałacu Sebastiani, dla wyprowadzenia ścisłego śledztwa.

Dnia 19 *sierpnia.*

Xiążę Joinville przybył do Paryża wczoraj wieczorem, żelazną drogą Orleańską. Dowództwo nad flotą na morzu Śródziemném zdał Xiążę Kontr-Admirałowi Tréhouart. Rzeczona flota stała 9 b. m. w przystani Neapolitańskiéj, ale o dalszem przeznaczeniu swojem żadnéj jeszcze nie miała wiadomości; jednakże oddzielono od niéj dwa okręty liniowe: *Jupiter* i *Jena*, tudzież fregatę *Magellan*, które, jak wiadomo, odpłynęły do Tunetu.

— Wszystkie dzienniki zajmują się opisem okropnego morderstwa, dokonanego na Xiężnie Choiseul-Praslin. Dzisiaj, od godziny 7-éj rano do 5-éj z południa, odbywały się przesłuchania w jéj pałacu, jednakże morderca nie jest jeszcze wyśledzony. *Monitor* powiada, że Xiążę i Xiężna Praslin przybyli onegdaj wieczorem z wód, i przed wyjazdem na wieś mieli zamiar kilka dni zabawić w Paryżu. Że byli długo nieobecni w stolicy, pozwolili swoim służącym udać się do swoich krewnych w mieście i tam noc przepędzić, zatrzymawszy przy sobie tylko trzy osoby. Oboje Xięstwo, odwiedziwszy dzieci, udali się do swoich oddzielnych pokoi, i wcześnie położyli się do łóżka. Nazajutrz, około godziny 5-éj rano, pokojowa Xiężny przebudzoną została gwałtownėm dzwonieniem; zerwawszy się więc z łóżka, udała się natychmiast do sypialni swojéj pani, lecz zastała drzwi z wewnątrz zamknięte; gdy zaś te za pomocą przybyłych służących wybito, znaleziono Xiężnę już dogorywającą; jakoż istotnie wkrótce skonała Krew rozbryzgana po ścianie, potłuczona porcelana i stolik wywrócony, dowodzą, że musiała być silna walka między zabitą a jéj mordercą. Na krzyk służących przybył Xiążę, rzucił się na ciało swéj małżonki i kilkakrotnie je uścisnął. Posłano po lekarzy, ale rany w szyi były tak głębokie, że głowa była prawie odciętą, i wszelki ratunek okazał się niepodobnym.

— W innym dzienniku między innemi czytamy: „Straszne morderstwo popełnione na Xiężnéj Praslin, jest jeszcze osłonione ciemnością, przynajmniéj dla ogółu publiczności; ale najszkaradniejsze wieści są w powszechnym obiegu, które mówią nawet o bezzwłócznem zgromadzeniu się Sądu Parów, z powodu téj zbrodni. To tylko pewna, że małżonek Xiężny, Xiąże Choiseul-Praslin, Par Francyi, na rozkaz Prokuratora Jeneralnego, P. Delangle, i Sędziego instrukcyjnego Leganidec, uwięziony został w swoim pokoju. Ten sam los spotkał większą część służących. Tysiące ubogich, którzy zamordowaną Xiężnę uważali za Anioła pocieszyciela w niedoli, opłakują szczególniéj tę stratę. Niezliczone massy ludu oblegają ciągle pałac, objawiając najżywsze współczucie.

народа постоянно окружають домъ; изъявляя душевное свое соучастіе.

20 *Августа.*

Въ первыхъ числахъ Сентября, данъ будетъ въ замкѣ Э большой праздникъ, на который Король пригласилъ дипломатическій корпусъ и многихъ знатныхъ особъ.

— Здѣсь носятся слухи, что Королева Изабелла прибыла изъ Санъ-Ильдефонсо въ Мадритъ съ рѣшительнымъ намѣреніемъ отречься отъ престола, и что она уже почти на пути въ Парижъ; однако въ этихъ слухахъ то только справедливо, что здѣсь полученъ собственноручный Королевы Изабеллы ультиматумъ, которымъ Е В. положительно изъясняетъ, что не желаетъ быть болѣе Королевою.

— Теперь уже извѣстна причина, по которой три корабля отдѣлены отъ эскадры принца Жуэнвильскаго въ Средиземное море. Съ нѣкотораго времени два Турецкіе фрегата крейсирують около береговъ Туниса. Бей, опасаясь чтобы суда сіи не были авангардомъ Турецкаго флота, увѣдомилъ о томъ принца Жуэнвильскаго, который отправилъ въ Тунисъ три корабля, кои и прибыли въ эту гавань 2 Августа.

— Говорятъ, что послѣ открытія училищъ, графъ Парижскій вступитъ въ училище Генриха IV, въ которомъ воспитывались его родитель и дяди.

— Третьяго дня министръ юстиціи, вечеромъ отправился лично въ домъ маршала Себастіани, для подробнаго изслѣдованія обстоятельствъ, сопровождавшихъ умерщвленіе герцогини Праленъ, и приказалъ, учредить за герцогомъ строгій надзоръ (*garde a vue*) пока не послѣдуетъ постановленіе перовъ, предать-ли герцога суду или нѣтъ? Ибо извѣстно, что, на основаніи устава, перъ не иначе можетъ быть арестованъ какъ съ разрѣшенія палаты и то только по уголовнымъ преступленіямъ. Сообщаемъ подробности дѣла: Герцогъ Шуазель-Праленъ съ давняго времени былъ въ несогласіи съ своею супругою. Маршалъ Себастіани нѣсколько разъ пытался примирить ихъ, но не успѣлъ въ этомъ, потому что герцогъ былъ въ непозволительной связи съ дѣвицею Люзи, гувернанткою его дѣтей. Послѣ многократныхъ увѣщаній удалось на конецъ маршалу уговорить герцога, чтобы онъ удалилъ гувернантку, которой герцогиня назначила 1,500 фр. пожизненной пенсіи. Говорятъ, что герцогъ сказалъ при этомъ что герцогиня будетъ сожалѣть о томъ. Дѣвица Люзи шесть лѣтъ жила въ домѣ герцогини, и не болѣе мѣсяца какъ оставила ее. Покойная герцогиня была однихъ лѣтъ съ мужемъ, (около сорока лѣтъ); она оставила нѣсколько дѣтей; старшій ея сынъ недавно женился. Домъ Шуазель-Праленъ принадлежитъ къ знатнѣйшимъ фамиліямъ Франціи, и считается въ родствѣ съ домами: Бово, Круа и Монморанси. Министръ юстиціи немедленно отправилъ курьера въ замокъ Э, съ донесеніемъ Королю объ этомъ происшествіи, также отправлена депеша къ маршалу Себастіани, который теперь находится въ Женевѣ, съ увѣдомленіемъ о смерти его дочери. Вчера поутру набальзамировали тѣло герцогини, которое будетъ сегодня положено въ гробъ. Обстоятельства уличающія герцога въ преступленіи суть слѣдующія: спальня герцогини имѣла выходъ только въ покои герцога; двери ведущія въ уборную были заперты снутри. На крикъ слугъ, герцогъ вышелъ изъ своей комнаты одѣтый, хотя и видно было, что онъ только-что всталъ съ постели; на платьѣ его примѣчены слѣды крови, но онъ объясняетъ это тѣмъ, что обнималъ тѣло жены. Въ комнатѣ его найденъ тазъ съ водою, въ которомъ онъ обмывалъ кровь, а въ каминѣ пепелъ, какъ кажется сгорѣвшаго лѣтняго шлафрока, который вѣроятно былъ на герцогѣ при совершеніи преступленія, потому что, хотя этотъ шлафрокъ и видѣли наканунѣ вечеромъ, но на другой день его не нашли; наконецъ, въ спальнѣ герцогини найденъ его пистолетъ, а на тѣлѣ убитой отпечатокъ рѣзьбы пистолета. Къ этому надобно присовокупить, что въ спальнѣ герцогини найденъ клочекъ волосъ того же цвѣта, какъ волосы герцога, у котораго въ нѣсколькихъ мѣстахъ на головѣ волосы вырваны. Удивительно и то, что герцогъ всегда скорый и вспыльчивый, терпѣливо слушалъ предложенные ему вопросы, и не умѣлъ найти словъ для объясненія. Въ комнатѣ герцога найдены письма отъ дѣвицы Люзи, навлекающія подозрѣніе и на нее, по сему поводу она арестована. Дѣвица Люзи имѣетъ 29-ть лѣтъ отъ роду; оставя домъ герцога она

Dnia 20 *sierpnia.*

Piérwszych dni września będzie dawana w zamku Eu wielka zabawa, na którą Król zaprosił Ciało Dyplomatyczne, tudzież wiele znakomitych osób.

— Krąży tu pogłoska, że Królowa Izabella wróciła z San Ildefonso do Madrytu, z najmocniejszem postanowieniem złożenia korony, i że już jest w drodze do Paryża. Jednakże tyle jest tylko w téj pogłosce prawdy, że nadeszło tu włałnoręczne Królowéj Izabelli ultimatum, w którém stanowczo oświadcza, iż nie chce być dłużéj Królową. (Ob. HISZPANIA).

— Powód oddzielenia trzech okrętów z floty Xięcia Joinville i wysłania tychże na morze Śródziemne, jest już teraz wiadomy. Od niejakiego czasu, dwie fregaty Tureckie krążą około Tunetu; Bej obawiając się, aby te nie były przednią strażą całéj siły zbrojnéj Porty Ottomańskiéj, uwiadomił o tem Xięcia Joinville, który, dla uspokojenia go w téj mierze, wysłał do Tunetu trzy okręty. Pomieniona flotylla zawinęła do tego portu d. 2-go sierpnia.

— Mówią, że po otwarciu szkół, Hr. Paryża wejdzie jako uczeń do gimnazyum Henryka IV-go, tak jak niegdyś jego ojciec i stryjowie.

— Zawczoraj, Minister sprawiedliwości udał się sam wieczorem do pałacu Marszałka Sebastiani, w celu dokładnego wywiedzenia się o szczegółach śmierci Xiężny Praslin, i w skutku tego wydał rozkazy, aby Xiążę był bacznie strzeżony, pokąd nie nastąpi postanowienie Parów, czy ma być oddany pod sąd lub nie. Wiadomo bowiem, że na mocy ustawy, żaden Par uwięziony być nie może, chyba za pozwoleniem Izby i to jedynie w sprawach kryminalnych. Oto są szczegóły popełnionego morderstwa: Xiążę Choiseul-Praslin żył od dawnego czasu w nieporozumieniu ze swoją małżonką; Marszałek Sebastiani chciał kilkakrotnie pojednać tę parę, ale kroki jego były bezskuteczne, gdyż Xiążę nie chciał zerwać nagannych stosunków w jakich zostawał z panną Luzy, guwernantką swych dzieci. Po licznych przedstawieniach udało się nakoniec sędziwemu Marszałkowi wymódz na Xięciu, że zgodził się na oddalenie guwernantki. Xiężna przeznaczyła jéj dożywotnią pensyą 1,500 fr. Słyszano ją jakoby mówiącą, że Xiężna tego gorzko pożałuje. Panna Luzy przebywała sześć lat w domu Xięstwa, i dopiéro go przed miesiącem opuściła. Zamordowana Xiężna była w jednym wieku z mężem swoim, to jest: około lat 40; najstarszy jéj syn niedawno się ożenił. Dom Choiseul Praslin liczy się do piérwszych rodzin we Francyi i jest spokrewniony z domami: Beauvau, Croi i Montmorency. Minister sprawiedliwości wyprawił natychmiast gońca do zamku Eu, z doniesieniem Królowi o tym wypadku; wysłano także dopesze do Marszałka Sebastiani, bawiącego obecnie w Genewie, w celu zawiadomienia go o tak okropném nieszczęściu. Wczoraj rano, nabalsamowano zwłoki Xiężny, które dziś w grobie złożone zostaną. Poszlaki rzucające podejrzenie na Xięcia o zamordowanie małżonki, są następujące: Pokój sypialny Xiężny nie miał żadnego innego wyjscia, prócz tylko do pokoju Xięcia, drzwi bowiem prowadzące do garderoby były wewnątrz zamknięte. Xiążę na krzyk służących wyszedł ze swego pokoju ubrany, lubo znać było, że się kładł do łóżka; na jego odzieży spostrzeżono ślady krwi, które on przypisuje temu powodowi, iż rzucił się na zwłoki żony; w jego pokoju znaleziono miednicę z wodą, w któréj ręce ze krwi umywał, tudzież tlejący się jeszcze popiół na kominku, pochodzący, jak się zdaje, ze spalonego szlafroka letniego, który musiał mieć na sobie podczas dokonywanéj zbrodni; bo lubo ten szlafrok w wieczór widziano, nie można go było znaleść nazajutrz; nakoniec, w sypialni Xiężny znaleziono nabity pistolet jego, a na głowie zabitéj ślady uderzeń i wyciski rzeźb kolb. Dodać do tego należy, że obok łóżka zabitéj spostrzeżono garść wyrwanych włosów, tego samego jak Xięcia koloru, i że ten ostatni w wielu miejscach na głowie jest tychże pozbawiony. Także i to uderza, że Xiążę, który jest małego wzrostu, żywy, dumny i bardzo popędliwy, słuchał cierpliwie zadawanych mu w tym przedmiocie pytań i nie umiał znaleść stosownych do wytłumaczenia się wyrazów. Znaleziono przytém w pokoju Xięcia listy panny Luzy, rzucające na tę ostatnią wielkie podejrzenie; z tego powodu przytrzymaną została. Panna Luzy ma lat 29, i po wyjściu z domu Xiężny Praslin, była nauczycielką na jednéj z tutejszych pensyi. Z zeznań samego Xięcia okazuje się, że po przybyciu w jednym powozie z Xiężną

была гувернанткою въ одномъ изъ здѣшнихъ пансіоновъ. Изъ показаній самаго герцога видно, что по прибытіи въ Парижъ въ одномъ экипажѣ съ герцогинею, тотчасъ посѣтилъ Люзи, прежде чѣмъ отправился въ домъ.

— Изъ Парижа получено въ Берлинѣ по телеграфу извѣстіе, что 21 с. м. назначено собраніе суда перовъ, для сужденія герцога Пралена, обвиняемаго въ убійствѣ своей жены.

Англія.

Лондонъ, 16 *Августа*.

Въ оффиціальной газетѣ обнародовано постановленіе тайнаго совѣта, коимъ засѣданія парламента, созваннаго *pro forma* на 21 Сентября, отсрочены до 12 Октября. Кажется, что засѣданія парламента еще разъ будутъ отсрочены, предъ окончательнымъ съѣздомъ онаго.

— Эволюціонная эскадра, подъ начальствомъ адмирала Непира, находилась 8-го Августа около мыса Финистерре. Изъ Спитгеда третьяго дня отправленъ паровый фрегатъ, съ важными депешами къ адмиралу.

— Адмиралъ Паркеръ намѣренъ былъ 15-го с. м. выйти изъ Тага въ Мальту съ двумя военными кораблями; въ Лиссабонской гавани останутся только одинъ корабль и одинъ фрегатъ.

— Въ Манчестерѣ сгорѣло много лавокъ и амбаровъ. Потери простираются до 30,000 ф. ст.

18 Августа.

Королева послѣ шестидневнаго путешествія, прибыла третьяго дня въ Лохріянъ, первую Шотландскую гавань. Принцъ Албертъ съ княземъ Лейнингенъ вышелъ на берегъ подъ Карнарвонъ и посѣтилъ замокъ полковника Дугласса; Королева же оставалась въ яхтѣ. Изъ Ливерпуля прибыло множество народа на судахъ, чтобы видѣть Королевскую чету.

— Во всей Великобританіи избирается 656 членовъ въ нижнюю палату; до сего времени извѣстны уже 639 выборовъ: изъ партіи виговъ избраны 334, изъ приверженцевъ Пиля 105, а изъ протекціонистовъ 200 членовъ.

Швейцарія.

Бернъ, 31 *Іюля*.

Въ засѣданіи 31-го Іюля, сеймъ былъ извѣщенъ: 1) о запискѣ правительства Бернскаго Кантона, содержащей въ себѣ объявленіе, что на границѣ этого кантона, со стороны Ури и Унтервальдена, устроены шанцы и что въ Мейрингенѣ было собраніе военныхъ людей изъ католическихъ кантоновъ, и 2) о запискѣ правительства тессинскаго, объявляющей, что чрезъ Тессинскій Кантонъ провезены для отдѣльной лиги значительные запасы военныхъ снарядовъ и оружія и что одинъ изъ такихъ обозовъ задержанъ. Цюрихъ предложилъ назначить коммиссію изъ 7 членовъ, для изслѣдованія этихъ предметовъ. Предложеніе принято голосами 12½ кантоновъ.

— Сегодня собиралась коммиссія, наряженная сеймомъ для разсужденія о мѣрахъ, вынуждаемыхъ непріятельскими приготовленіями отдѣльной лиги (*Sonderbund*). Пишутъ, что мнѣніе, требующее обузданія замысловъ лиги, принято было единодушно. Исполнительный совѣтъ Бернскаго Кантона поручилъ также своей депутаціи при сеймѣ сдѣлать предложеніе, клонящееся къ тому, чтобъ крѣпостныя работы, предпринятыя отдѣльною лигою безъ позволенія союзнаго собранія, были разрушены.

Испанія.

Мадритъ, 3 *Августа*.

Королева Изабелла, пребывающая нынѣ въ Ильдефонсо, устроила на дняхъ охоту въ Ріофріо, которая однако была не очень благополучна. Съ самаго начала разбѣжались борзыя собаки, не повинуясь голосу своихъ господъ. На другой день Королева убила собственною рукою двухъ оленей, а 8 штукъ разной дичи пало отъ выстрѣловъ сопровождавшихъ Королеву генераловъ: Серрано, Росъ-де-Олано и Каминеро. Дождь былъ такъ силенъ, что все собраніе, 30 числа, вечеромъ

do Paryża, odwiedził zaraz pannę Luzy, jeszcze przed udaniem się do pałacu.

— Podług depeszy telegraficznéj z Paryża, otrzymanéj w Berlinie, Sąd Parów zwołany został na dzień 21-szy, dla sądzenia Xięcia Praslin, jako zabójcę swéj małżonki.

Anglia.

Londyn, 16 *sierpnia*.

Gazeta rządowa ogłosiła postanowienie tajnéj rady, mocą którego Parlament, zwołany *pro forma* na 21 września, odroczony został do 12 października. Zdaje się, że Parlament raz jeszcze przed ostateczném zwołaniem odroczony będzie.

— Flota ewolucyjna, zostająca pod dowództwem Admirała Napier, znajdowała się 8-go sierpnia na wysokości przylądka Finisterre. Zawczoraj wysłano z Spithead fregatę parową z nader ważnemi depeszami do pomienionego Admirała.

— Admirał Parker miał 15 b. m. wypłynąć z pod Lizbony do Malty, z dwóma wojennemi okrętami, w porcie zaś Lizbońskim pozostanie tylko jeden okręt angielski i jedna fregata.

— Wybuchły w Manchester pożar, strawił wiele sklepów i szpichlerzy; straty obrachowane są na 30,000 funt. szter.

Dnia 18 sierpnia.

Królowa, po sześciodniowéj podróży, przybyła zawczoraj do Lochryan, piérwszego portu Szkockiego. Xiążę Albert wysiadł z Xięciem Leiningen pod Carnarvon na ląd i zwiedził zamek Półkownika Douglas-Pennant, Peurnyn-Castle, Królowa zaś pozostała na jachcie. Z Liverpool przybyło na statkach mnóstwo osób, w celu oglądania Królewskiéj pary.

— Ogółem w całéj Wielkiéj-Brytanii wybierają 656 członków Izby Niższéj; dotychczas jest już 639 wyborów wiadomych, z tych liczą: Whigowie 334, Peeliści 105, a Protekcyoniści 200.

Szwajcarya.

Bern, 31 *lipca*.

Na posiedzeniu d. 30 lipca, Sejm został zawiadomiony: 1) o nocie rządu Berneńskiego Kantonu, zawierającéj doniesienie, że na granicy tegoż Kantonu, ze strony Uri i Unterwalden, wzniesiono szańce, i że w Mejringen odbyło się zgromadzenie wojennych ludzi z Kantonów katolickich, i 2) o nocie rządu Tessińskiego, donoszącéj, że przez Kanton Tessiński przewieziono dla oddzielnéj ligi znaczne zapasy ammunicyi i broni, i że jeden z takich transportów został zatrzymany. Zurich wniósł, aby Sejm wyznaczył kommissyą z 7-miu członków, dla zbadania tych przedmiotów. Wniosek został przyjęty głosami 12½ Kantonów.

— Dzisiaj zgromadziła się Kommissya, wyznaczona od Sejmu dla roztrząśnienia środków, wywołanych przez nieprzyjacielskie przygotowania oddzielnéj ligi (Sonderbund). Piszą, że wniosek, domagający się ukrócenia zamiarów ligi, został jednomyślnie przyjęty. Rada wykonawcza Kantonu Berneńskiego poleciła także swojéj deputacyi przy Sejmie wnieść propozycyą, aby fortyfikacye, przez oddzielną ligę przedsięwzięte bez pozwolenia Sejmowego zgromadzenia, zostały zniesione.

Hiszpania.

Madryt, 3 *sierpnia*.

Królowa Izabella, bawiąca obecnie w St. Ildefonso, wyprawiła w tych dniach polowanie w Riofrio, które jednak nie bardzo pomyślnie wypadło. Zaraz na początku rozbiegły się psy gończe, nie słuchając głosu swych panów. Nazajutrz ubiła Królowa własną ręką dwóch jeleni, a 8 sztuk zwierzyny padło od strzałów towarzyszących Królowéj Jenerałów: Serrano, Ros de Olano i Caminero. Tymczasem nadszedł deszcz tak gwałtowny, że całe towarzystwo już d. 30 wieczorem powrócić musiało do St. Ildefon-

выпуждено было возвратиться въ Ильдефонсо. Такъ какъ Королева ѣхала верхомъ и могла промокнуть, будучи легко одѣта, то принуждена была накинуть на себя пальто генерала Серрано; по прибытіи въ такомъ одѣяніи во дворецъ, едва ее узнали.

— Во всѣхъ здѣшнихъ газетахъ пишутъ, что принцесса Монпансье пригласила сестру свою, Королеву Изабеллу, прибыть въ Парижъ. Сколь ни неправдоподобно это извѣстіе, но въ министерскихъ журналахъ не опровергаютъ его; замѣчаютъ только, что при нынѣшнихъ обстоятельствахъ, выѣздъ Королевы за границу былъ бы неумѣстенъ.

— Въ одномъ письмѣ изъ Мадрита, отъ 3-го Августа, напечатанномъ въ *Morning-Chronicle*, упоминаютъ о слухѣ, разнесшемся тамъ въ послѣднюю ночь, по которому Королева Изабелла изъявила нѣкоторымъ изъ своихъ министровъ свое намѣреніе отречься отъ престола, и удалиться въ частную жизнь. Королева обнаруживала это желаніе уже не разъ, но теперь она, кажется, думаетъ объ этомъ серіозно. Замѣтили, что Королева изъявила эту рѣшимость тотчасъ по полученіи нѣсколькихъ писемъ изъ Парижа, и именно послѣ того, какъ Герцогъ Глюксбергъ передалъ ей письмо отъ ея сестры, герцогини Монпансіерской.

— Въ *la Mode* пишутъ: „Мы уже сообщали въ нашихъ прежнихъ нумерахъ, что въ Испаніи снова готовятся важныя событія: Монпансіерская партія, имѣющая представителями въ Мадридѣ Мартинеса де ла Росу, Мона, пидаля и другихъ агентовъ Королевы Христины, находится въ ежедневныхъ сношеніяхъ съ сыномъ Герцога Деказа, (Глюксбергомъ) признаннымъ посредникомъ между Испанскою юнтою и тою, которая засѣдаетъ въ Парижѣ и подчинена Гг. Нарваэзу, Крусу и Сеа-Бермудесу. — Нѣсколько дней назадъ, партія афрансесадовъ едва не достигла отреченія Изабеллы: уже разсматривали условія этого отреченія, и въ самый день его исполненія, Герцогъ Монпансіерскій долженъ былъ быстро вторгнуться въ Испанію, чтобы принять званіе генералиссимуса. Въ Парижѣ обѣщали, что корпусъ въ 25,000 человѣкъ перейдетъ, если нужно, чрезъ границу, и поддержитъ этотъ замыселъ, составленный во мракѣ. — Если мы повторяемъ эти уже приведенныя нами событія, то потому только, что сколь они ни кажутся невѣроятными, однако же мы увѣряемъ въ ихъ совершенной истинѣ. Безъ ясной и точной декларацiи лорда Пальмерстона, Изабелла уже оставила бы, въ это мгновеніе, Испанію, и герцогъ Монпансіерскій переѣхалъ бы чрезъ Пиренеи.“

— Генерала Кончу ожидаютъ сегодня обратно изъ Португаліи. Возвратившіяся оттуда войска изнурены быстрыми походами. Въ такъ называемомъ американскомъ полку заболѣла четвертая часть нижнихъ чиновъ; кавалерійскія лошади всѣ почти сдѣлались негодными къ фронтовой службѣ.

— Испанское правительство признало существованіе республики Боливіи.

— Изъ Каталоніи сообщаютъ о рѣшительной побѣдѣ, одержанной надъ карлистами и о взятіи въ плѣнъ ихъ начальника Дона Мануэля Гереры.

5 Августа.

Въ послѣднихъ числахъ минувшаго мѣсяца, отрядъ карлистскихъ партизановъ неожиданно ворвался въ городокъ Лакуну, что въ Таррагонской провинціи, и пригласилъ 15 солдатъ, составлявшихъ тамошній гарнизонъ и находившихся въ церкви, чтобы они сдались. Командовавшій ими офицеръ, не только велѣлъ безъ сопротивленія повиноваться сему предложенію, но сверхъ сего, будучи освобожденъ Карлистами, явился тотчасъ къ своему начальнику. Генералъ-капитанъ велѣлъ предать его суду за трусость. Такъ какъ по повелѣнію сего генерал-капитана, за нѣсколько дней до того разстрѣляли 5 карлистовъ, захваченныхъ въ плѣнъ, то опасались, чтобы упомянутыхъ 15 королевскихъ солдатъ, не постигла такая же участь. Нынѣ генералъ-капитанъ сообщилъ правительству, что въ окрестностяхъ Манресы слышали ночью съ 29 числа, около двадцати выстрѣловъ, и на другой день нашли 15 тѣлъ, въ коихъ узнали 15 солдатъ, взятыхъ въ плѣнъ карлистами въ Лакунѣ. Генерал-капитанъ имѣлъ тогда въ своихъ рукахъ 17 чел. захваченныхъ карлистовъ, исполненіе смертнаго приговора надъ коими отсрочилъ единственно потому, что родственники ихъ подали на имя Королевы просьбу о помилованіи. Но, въ слѣдствіе сказаннаго умерщвленія при Манресѣ, генерал-капитанъ счелъ необходимымъ неожидать

so. Ponieważ Królowa była konno, a lekki jéj ubior nie mógł jéj ochronić od przemoczenia, zarzuciła więc na siebie *puletot* JenerałaSerrano, i w tym ubiorze powróciwszy do pałacu, zaledwie była poznaną.

— Wszystkie dzienniki utrzymują, że Xiężna Montpensier zaprosiła siostrę swoję, Królowę Izabellę, do Paryża. Jakkolwiek wiadomość ta zdaje się być niepodobną do prawdy, jednakże nie zbijają jéj ministeryalne pisma czasowe, i czynią tylko uwagę, że w obecném położeniu kraju, wyjazd Królowéj za granicę nie byłby pożądany.

— W jednym liście z Madrytu, pod d. 3 sierpnia, umieszczonym w *Morning-Chronicle*, wzmiankują o pogłosce, która się tam ostatniéj nocy rozeszła, jakoby Królowa Izabella oświadczyła niektórym ze swoich Ministrów zamiar zrzeczenia się tronu i obrania prywatnego życia. Królowa nie raz już dawała się słyszeć z tém życzeniem, ale teraz, zdaje się, szczérze o tém myśli. Zauważano, że Królowa wynurzyła to postanowienie niezwłócznie po otrzymaniu kilku listów z Paryża, a mianowicie kiedy Xiąże Glücksberg wręczył jéj list od siostry, Xiężny Montpensier.

— W dzien. francuzkim *La Mode*, piszą: Jużeśmy zawiadamiali w naszych uprzednich numerach, że w Hiszpanii znowu gotują się ważne wypadki. Stronnictwo Xięcia Montpensier, którego reprezentantami w Madrycie są: Martinez de la Rosa, Mon, Pidal i inni ajenci Królowéj Krystyny, zostaje w ciągłych stosunkach z synem Xięcia Descaza (Glücksberg), uznanym za pośrednika między Juntą hiszpańską i tą, która zasiada w Paryżu, i ulega wpływowi PP. Narvaez, Cruz, i Zea-Bermudez. Przed kilku dniami, stronnictwo *afrancesadów* bez mała nie dopięło swego celu, *t. j. abdykacyi Królowéj Izabelli: już roztrząsano warunki tego aktu*, a w samym dniu podpisania jego, Xiąże Montpensier miał szybko wkroczyć do Hiszpanii dla objęcia godności Generalissimusa. W Paryżu przyrzeczono, że korpus 25,000 ludzi, przejdzie, jeśli potrzeba, przez granicę i wesprze ten plan, osnuty w głębokiéj tajemnicy. — Jeśli powtarzamy te już przez nas przytoczone wypadki, tedy jedynie dla tego, że jakkolwiek się wydają niepodobnemi do prawdy, jednakże ręczyć możemy za ich istotną prawdziwość. Gdyby nie wyraźna i stanowcza deklaracya Lorda Palmerstona, Królowa Izabella już opuściłaby w téj chwili Hiszpanią, a Xiąże Montpensier przejechałby przez Pireneje.“

— Jenerał Concha spodziewany jest dzisiaj z powrotem; wojska, które wróciły z Portugalii, wiele bardzo ucierpiały w skutku szybkich pochodów. Z półku Ameryka, czwarta część żołnierzy zachorowała, a konie jazdy prawie zupełnie stały się niezdatnemi do służby.

— Rząd hiszpański uznał traktatem Rzeczpospolitą Boliwijską.

— Z Katalonii donoszą o stanowczém zwycięztwie, otrzymaném nad Karlistami, i o pojmaniu w niewolą ich dowódzcy, Don Manuela Herrera.

Dnia 5 sierpnia.

Przy końcu zeszłego miesiąca, oddział partyzantów Karlistowskich wpadł do miasteczka Llacuna (w prowincyi Taragona) i wezwał 15 żołnierzy tamecznéj załogi, będących właśnie w kościele na mszy, aby się poddali. Dowodzący niemi oficer, nie tylko bez oporu rozkazał temu wezwaniu zadosyć uczynić, ale nadto, będąc od Karlistów uwolnionym, stawił się natychmiast przed naczelnikiem swoim. Jeneralny Kapitan kazał go za tchórzowstwo do odpowiedzialności pociągnąć. Ponieważ zaś z rozkazu tegoż Jeneralnego Kapitana, niedawno przedtém rozstrzelano 5 Karlistów do niewoli wziętych, obawiano się więc, aby owych 15 żołnierzy Królewskich podobny los nie spotkał. Jakoż niestety, Jeneralny Kapitan doniósł właśnie rządowi, że w okolicy Manresy słyszano w nocy z d. 29 kilkanaście strzałów, i nazajutrz znaleziono 15 trupów, w których poznano owych 15 żołnierzy w Llacuna do niewoli wziętych. Jeneralny Kapitan miał właśnie w swéj mocy 17 ujętych Karlistów, i stracenie ich dla tego jedynie odkładał, iż familie ich podały do Królowéj prośby o ułaskawienie. W skutek atoli owéj exekucyi pod Manresą, Jeneralny Kapitan ujrzał się spowodowanym nie czekać na udzielone już właśnie ułaskawienie, ale d. 31 kazał rozstrzelać owych 17 Karlistów, i to — jak się w swoim urzędowym raporcie wyraża — „dla zaspokojenia armii i nieszczęśliwych zastrzelonych żołnierzy.“

присланнаго уже нынѣ помилованія, и 31 числа велѣлъ разстрѣлять упомянутыхъ выше 17-ти карлистовъ, какъ объясняется въ оффиціальномъ своемъ рапортѣ, для успокоенія арміи и несчастныхъ разстрѣлянныхъ королевскихъ солдатъ.

— Въ журналѣ *Faro*, органѣ ультра-модерадосской партіи, это смертоубійство называютъ „мѣрою необходимости,“ въ прогрессистскомъ журналѣ дѣлаютъ вопросъ: „Что же удивительнаго, если насъ вся Европа считаетъ африканцами, и избѣгаетъ какъ Каннибаловъ.

— Dziennik *Faro*, organ stronnictwa ultramoderadów, nazywa to morderstwo „środkiem konieczności“; progresistowski zaś dziennik zapytuje: „Mamyż się dziwić, jeżeli nas cała Europa uważa za Afrykanów, i jako Kannibalów unika?“

Турція.

Константинополь, 25 *Іюля*.

Увольненіе капудана-паши Мехмеда-Али, зятя Султана, обращаетъ на себя теперь все вниманіе здѣшней публики. Это увольненіе почитаютъ дѣломъ извѣстнаго Ризы-Паши, и такое мнѣніе подтверждается назначеніемъ на мѣсто Мехмеда-Али другаго султанскаго зятя, Галиля-Паши, потому что послѣдняго почитаютъ самымъ рѣшительнымъ приверженцемъ Ризы. Поэтому ударъ обрушился не на одного Мехмеда-Али, но грозитъ также постигнуть великаго визиря Решида-Пашу и всю его преобразовательную партію. Говорятъ, Решидъ до послѣдней минуты не зналъ, что готовилось въ тайнѣ. Могущественная опора Ризы-Паши, какъ извѣстно, — мать Султана, до сихъ-поръ имѣющая на своего сына сильное вліяніе. Она спасла Ризу, послѣ его паденія, отъ опасности, какою угрожали ему изслѣдованіе дѣйствій его, при отправленіи должности и формальный процессъ о лихоимствѣ. Она даже доставила ему, немного, спустя, портфёль министерства торговли, сдѣлала его потомъ членомъ совѣта Высокой Порты, и въ этой должности Риза неусыпно старался о возвращеніи себѣ прежняго могущества, не пропуская ни одного удобнаго къ тому случая. Такой случай въ особенности представили ему несогласія съ Греціею. Риза, не думая много, принялъ сторону противъ Муссуруса, дѣйствовалъ съ тѣхъ поръ съ этомъ смыслѣ и всего за нѣсколько недѣль передъ симъ, получилъ, въ знакъ султанскаго благоволенія, орденъ Нишана.

Turcya.

Konstantynopol, 25 *lipca*.

Usunięcie Kapudana Baszy, Mehmeda Alego, zięcia Sułtana, zwraca obecnie całą uwagę tutejszéj publiczności. Usunięcie to uważają za dzieło znanego Rizy-Baszy, i domysł ten stwierdza mianowanie, na miejsce Mehmeda-Alego, drugiego zięcia Sułtana, Halila-Baszy, który jest uważany za najgorliwszego stronnika Rizy. Przetoż cios ten dotknął nie tylko Mehmeda-Alego, ale też grozi, jak się zdaje, Wielkiemu Wezyrowi Reszydowi-Baszy i całemu jego stronnictwu przyjaciół reformy. Powiadają, że Reszyd do ostatniéj chwili nie wiedział co się gotowało w tajemnicy. Najmocniejszą podporą Rizy-Baszy, jak wiadomo, jest matka Sułtana, wywierająca dotąd największy wpływ na swojego syna. Ona to ocaliła Rizę, po jego upadku, od niebezpieczeństwa, jakiem mu groziło roztrząśnienie jego czynności w czasie sprawowania obowiązku i formalny process o przekupstwa. Ona mu też, niedługo potém, wyjednała zarząd ministerstwa handlu, a następnie uczyniła go członkiem Rady Wysokiéj Porty; na którémto stanowisku Riza niezmordowanie pracował nad odzyskaniem uprzedniéj władzy, nie opuszczając najmniejszéj do tego posługującéj okoliczności. Tę okoliczność mianowicie nadarzyły mu nieporozumienia z Grecyą; Riza, bez długiego namysłu, oświadczył się przeciwko Mussurusowi i działał odtąd w tym duchu, a dopiéro przed kilku tygodniami, otrzymał, w dowód przychylności Sułtana, order Niszan.

Сѣв. Амер. Соед. Штаты.

Нью-Йоркъ, 8 *Іюля*.

Съ театра войны въ Мексикѣ получены извѣстія отъ 1-го Іюля. Генералъ Скоттъ выступилъ 25 числа изъ Пуэблы къ Мексикѣ, гдѣ онъ не ожидалъ большаго сопротивленія. Г-нъ Тристъ, слѣдующій за войсками, имѣетъ при себѣ приготовленный мирный трактатъ, при томъ онъ уполномоченъ немедленно уплатить мексиканскому правительству 3 милліона долл. Говорятъ, что въ числѣ мирныхъ условій положено уступить Соединеннымъ Штатамъ Калифорнію, признать Ріо-Гранде границею со стороны Техаса, а Штаты должны за то уплатить причитающіяся суммы мексиканскимъ жителямъ, равно представить три милліона деллеровъ, въ вознагражденіе за понесенныя потери. Мексиканскій конгрессъ совѣщается о сихъ условіяхъ. До сего времени не было стычекъ. Генералъ Тейлоръ стоялъ въ Монтереѣ.

— Въ журналѣ *New-York-Herald* пишутъ отъ 23 числа слѣдующее: „Мексиканское правительство отвергло условія мира, предложенныя дипломатическимъ агентомъ Соединенныхъ Штатовъ г-мъ Тристъ; есть однако надежда, что, при содѣйствіи англійскаго посланника, переговоры между воюющими государствами приведутъ къ желаемому результату. Между тѣмъ генералъ Скоттъ выступилъ съ войсками изъ Пуэблы въ Мексику. Сантана приготовляется съ большею дѣятельностію къ отраженію непріятеля.“

Stany-Zjednoczone Ameryki Północnéj.

Nowy-York, 8 *lipca*.

Z widowni wojny w Mexyku mamy wiadomości, dochodzące do 1-go lipca. Jenerał Scott, 25-go czerwca, z Puebla wyruszył ku Mexykowi, gdzie się nie spodziewa wielkiego odporu. P. Trist, który udaje się za wojskiem, ma gotowy traktat pokoju; przytém jest upoważniony zaraz po podpisaniu jego, wypłacić władzom Mexykańskim trzy miliony dolarów. Słychać, że pomiędzy warunkami pokoju, jest odstąpienie Stanom-Zjednoczonym Kalifornii i uznanie Rio-Grande za granicę Texasu. Stany zaś natomiast mają zaspokoić wszelkie długi należące się obywatelom Mexykańskim, tudzież złożyć trzy miliony dolarów, jako wynagrodzenie za poniesione straty. Kongress Mexykański naradza się nad temi warunkami. Dotychczas żadne nie zaszły utarczki. Jenerał Taylor stał w Monterey.

— „Dziennik angielski *New-York Herald* zawiera następujące z d. 23 lipca doniesienie: „Rząd Mexykański odrzucił warunki pokoju, które mu proponował ajent dyplomatyczny Stanów-Zjednoczonych, P. Trist; jest jednakże nadzieja, że za wpływem Posła angielskiego, układy między wojującemi mocarstwami przyjdą do skutku. Tymczasem Jen. Scott wyruszył z wojskiem z Puebla, udając się do Mexyku; jednakże Santana rozwija największą czynność ku odparciu nieprzyjaciela.“

Sprostowanie omyłek druku. W N. 65, na str. 523, w. 34, zamiast *godności* czyt. *wiai ogodności*. Na str. 524, artykuł umieszczony na końcu pod Portugalią, należy rzeczywiście do Grecyi.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 26-го Августа 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.